ՔՍԱՆԵՐԵՔԵՐՈՐԴ—ՏԱՐԻ—ԹԻՒ—1578—ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ—5—ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ—Ն· Տ·—17—ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ—1874

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին ի Պօլսոյ համար 8 մէճ·
» Գաւառաց » 10 մէճ·
Վեցամսեայ ի Պօլսոյ » 4 մէճ·
» Գաւառաց » 5 մէճ·
Իւրաքանչիւր թերթի գին 60 փրփ
Յանուցման տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ, երկու անգամի համար 2 ղուրուշ. աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ:

ՄԱՍԻՍ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գացած լրագրաց ճանբու ծախքը խմբագրութեան վրայ է·
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ և իցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի, Կ· Պօլիս, Չինիլի խան, Մասիսի գրասենեակը·
Դարձուած ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր·

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 5 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փարիզ 14 սեպտ.

Մէն է Լօարի գաւառին երեսփոխանական ընտրութեան մէջ հանրապետականաց ընտրելի Պ· Մայեէ 45300 քուէ, պահպանողականաց ընտրելի Պ· Պրիւս 26100 քուէ, և Պօնաբարթեանց ընտրելի Պ· Պէրժէ 25500 քուէ ստացան: Ասոնց և ոչ մին բացարձակ մեծամասնութիւն չըստանալով, երկրորդ քուէարկութեան մնաց:

Պէթիւն 14 սեպտ.

Մարաջախտ—Նախագահին ներկայութեամբ այսօր կատարուած զինուորական վարժութեանց փորձերուն՝ անգղիացի սպաներ ներկայ գտնուեցան հանդիսական հանդէսին: Մարաջախտ—Նախագահն յետոյ Արրաս գնաց:

Պէրլին 14 սեպտ.

Սպանիոյ ծովեզերքները զրկուած Գերմանական նաւախումբին հրամանատարին պաշտօնական տեղեկագիրը Կուէթարիայի արդէն ծանօթ դէպքը կը հաստատէ:

Պէրպինեան 14 սեպտ.

Քարլոսեանց Սավալա զօրավարը Բուիգսերտա քաղաքն հրկիզելու կը պատրաստուի:

Պէրլին 14 սեպտ.

Սպանիոյ գահաժառանգ Աստուրիայի իշխանը Լոնտրա հասաւ:

Կայսրը Ֆրիէտրիքսրուհի զինուորական փորձերէն ետ անցած միջոցին Հաննովէր հանդիպեցաւ և ջերմ համակրութեամբ ընդունուեցաւ:

Փարիզ 14 սեպտ.

Պազէնի փախստեան վերաբերեալ դատաստանն սկսաւ Կրաս քաղաքին մէջ.

Բրուսիացի դրամատարց ընկերութիւն մը Թարրակոնէն Պարսէլոն տանող երկաթուղւոյն գիծը գնեց:

Բաւէրպօրն 15 սեպտ.

Մարթէն եպիսկոպոսին հրաման եղաւ որ հրաժարական տայ վիճակէն:

Պէրն 15 սեպտ.

Թղթատարութեանց համաժողովն իր նիստերն սկսաւ:

Հռոմ 15 սեպտ.

Իտալական Ֆինանս լրագիրը կըսէ թէ «այսօրուան օրս դրամով Թուրքիոյ նըպաստելը՝ 1854 ին արևմտեան պետութեանց ձեռնարկած զինուորական գործը շարունակել է»:

Փարիզ 15 սեպտ.

Մէն է Լօառ գաւառին երեսփոխանական ընտրութեան մէջ Պ· Պէրժէ իր ընտրելութիւնը ետ առաւ, թողլով որ Պ· Մայեէ հանրապետականն և Պ· Պրիւս պահպանողականը մրցին իրարու հետ:

Պէրլին 15 սեպտ.

Տանիմարքայի կառավարութիւնը Տանիմարքայի հպատակաց Շլէզվիկէն վտարուելուն դէմ բողոքեց իր դեսպանին միջոցաւ:

Նոր Օրլէան 14 սեպտ.

Ճերմակներուն ու սևերուն մէջ կըռիւը քաղաքային պատերազմի համեմատութեան հասաւ. մի կողմէ ճերմակները միաբանած են, միւս կողմէ ոստիկանութիւնն ու սևերը Քէլլօկ կառավարչին հետ միացած են: կառավարութեան զօրքերը չէզոք կը կենան:

Նիւ Եօրք 14 սեպտ.

Տեղւոյս իշխանութիւնք այս տարուան բամպակի բերքը 3,600,000 հակ կը հաշուեն:

Լոնտրա 14 սեպտ.

Օսմ· Քօնս· 44 9/16
Փոխ 1865—
» 1869 56 13/16
» 1871 67 1/8
» 1872 84 1/4
Անգղ· Քօնս· 92 11/16
Օսմ· Նոր փոխառութիւն 53 13/16

Լիվէրբուլ 14 սեպտ.

Բամպակ Միտլինկ—Օրլէան 8 1/4—
» Ֆայր Տօլէրան 5 1/8—
Ծախուած 20000 հակ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՓՈՔՐ ԱՍԻԱՅ ՍՈՎԸ

Փոքր Ասիոյ սովատանջ ժողովրդոց վիճակը քննելու և Բ· Դրան տեղեկագիր տալու համար կազմուած յանձնաժողովին ատենի մայրաքաղաքիս Լէվանթ Հէրըլտ լրագիրն հետևեալ խորհրդածութիւնները կը հրատարակէ հանդերձ վիճակագրական տեղեկութեամբք եւ հաշուօք, որք սովին ծանրութիւնն և հետևանքներն, ինչպէս նաև հարկ եղած անհրաժեշտ օգնութեանց միջոցները ցուցնելով, կայսերական կառավարութեան հետ նաև ամեն դըթասիրտ անձանց ուշադրութիւնը կը հրաւիրեն:

«Ուրախ եմք որ կայսերական կառավարութիւնը վերջապէս մեռելոց և կենդանեաց մէջ տեղը մնալու և սովին ու անոր յարակից չարեաց փոքր—Ասիոյ կեդրոնական գաւառաց մէջ բրած աւերմունքն արգիլելու համար նախաշաւիղ տնօրէնութիւն մ՚ըրաւ: Երկուշաբթի օրը, երկու զինուորական պաշտօնակալէ, մէկ բժիշկէ և մէկ քարտուղարէ բաղկացեալ յանձնաժողով մը գնաց սովեալ գաւառները: Այս յանձնաժողովին պաշտօնն է տեղեկագիր մը զրկել օգնութեանց կեդրոնական մասնաժողովին, որ մայրաքաղաքիս մէջ կը շարունակէ գումարիլ ընդ նախագահութեամբ Սատաւլլահ պէյին: Կերևի որ Բ· Դուռը բնաւ միտում չունի երկիրն աւերող սովին ծանրութիւնը ծածկելու: Ընդհակառակն՝ կեդրոնական մասնաժողովին առած տեղեկութիւններն, որոց համեմատ կը գործէ, մեծ մասամբ մեր հրատարակած տեղեկութեանց կըհամաձայնին: Սովը կայ ու կը շարունակէ հիմա երկու ընդարձակ գաւառաց, Էնկիւրիի և Գասթամոնուի մէջ: Այս երկու գաւառներէն դուրս նահանգներ ալ զարկած է. բայց այս վերջնոց նեղութեան պատճառը մեծ մասամբ Էնկիւրիէն ու Գասթամոնուէն այն կողմերը դիմող սովելոց բազմութիւնն եղած է, այնպիսի ժամանակ մը, ուր անցեալ տարուան երաշտութեան և հնձոց անբաւականութեան պատճառաւ ցորենի մթերքը խիստ նուազ էր:

Էնկիւրիի կուսակալին պաշտօնական տեղեկագիրը կըսէ թէ ժողովուրդը մինչև յառաջիկայ (գալ տարուան) հնձոց ժամանակ սնուցանելու համար 500,000 դրիւ (քիլէ) հայթայթել պէտք է: Կեղակարծ հաւանականութեամբ հաշւէ կըլլայ թէ Սէրասթիոյ, Խարբերդի և Եօզկատի գաւառները կրնան այս պաշարին կէսը մատակարարել, իսկ միւս կէսը Կ· Պօլսէն պէտք է զրկուի: Ըստ մեզ, աւելի խոհեմութիւն է համոզուիլ թէ բոլորն ալ մայրաքաղաքէս պէտք է զրկուի, վասն զի Էնկիւրի, Եօզղատ, Գըրշէհիր և Զանղըրի դրեթէ բոլորովին մայրաքաղաքէս կախում պիտի ունենան. և մեք չատ կը կասկածինք որ շրջակայ գաւառներէն ցորեն բերել տալու համար կանոնաւոր միջոցներ չկայ: Բայց ցորենէն զատ եզներ և երկրագործական գործիներ ալ պէտք է մատակարարել այդ ժողովրդոց: Կեդրոնական մասնաժողովը կը հաշուէ թէ առնուազն 2700 զոյգ եզն պէտք են Էնկիւրիի և Գասթամոնուի ժողովրդոց, որպէս զի գալ տարի իրենց բաւելու չափ հունձք պատրաստեն: Այս հաշիւը պէտք եղածէն խիստ վար կերևի՝ եթէ անցեալ ձմեռ ջարդուած տաւարին թըւոյն հետ բաղդատուի. բայց նուազագոյն թիւը 3000 զոյգ եզն հաշուելով, չենք տեսներ թէ ինչպէս պիտի հայթայթուին այդ եզները: Օգնութեանց մասնաժողովը մասնաւորաց կողմէ ողորմութեանց թուլնալուն վրայ կը ցաւի, և կը վախնայ որ եթէ նոր ջանքեր չըլլան, Մասնաժողովն ուրիշ պատրաստ միջոց չունի այլ ևս: Մեք ալ նոյն երկիւղն ունինք, և ըստ մեր կարծեաց խնդրէն դուրս է սպասել որ մասնաւորաց ողորմութեամբ կէս միլիոն դրիւ ցորեն և երեք հազար զոյգ եզն կարենայ մատակարարուիլ, որ 200000 լիրայի գործ է, առանց փոխադրութեան և բաշխման ծախքը հաշուելու:

Ասկէց զատ, ոչ միայն հաց ու եզներ պէտք են, այլ և վառելիք, հագնելիք, և փլած տուները նորոգելու միջոցներ, որովհետև անցեալ ձմեռ՝ վառելու փայտ գտնելու համար սովեալ գեղացիներն իրենց տուները փլուցին վառեցին: Այս ամեն բաներն ալ բացարձակապէս հարկաւոր են այդ ժողովրդոց բաւական դիւրակեցութիւն տալու համար, որպէս զի կարենան աշխատիլ և հիւանդութեանց զոհ չըլլան: Չենք տեսներ նաև թէ ինչպէս կրնան այդ ժողովուրդներն առանց իւղի, ձիթապտուղի, սոխի մսոյ, որք գաւառաց մնակ ժողովուրդներուն սննդեան անհրաժեշտ տարրերքն են: Այս նպարներուն ալ գինը 50000 լիրայէն պակաս չենք կրնար հաշուել, այնպէս որ այդ ժողովրդոց ցրուումն արգիլելու համար 250000 լիրա անհրաժեշտ է, և երբոր վերյիշեալ օգնութեանց մատակարարութեան համար այս գումարը գործածուի, անհատական վշտաց սփոփման համար ալ մասնաւորաց ողորմութեան ընդարձակ ասպարէզ մը կը մնայ:

Եթէ օգնութեանց մասնաժողովն ինքնայօժար ողորմութիւնն օգնութեան զօրեղ հիմ համարելով անոր կը յենու, տկար եղեգ մ՚է այդ նեցուկը: Կառավարութիւնը պէտք է մատակարարէ օգնութեան մեծ և և անհրաժեշտ մասը, և յետ այնորիկ կրնայ գործին ամբողջացման համար հարկ եղած մանր պարագաները ալ մասնաւորաց ողորմութեան թողուլ: Բարեբաղդաբար Տէրութեան գանձուն ներկայ վիճակն ալ կը նպաստէ կառավարութեան ընելիք գործին: Օսմանեան կայսերական Պանքային հետ կնքուած փոխառութեան արդիւնքը կրնայ ծառայել այս վճարմանց, և կառավարութիւնը պէտք չէ վարանի ստակն այսպիսի բանի մը գործածելու, որոյ խրացումն երկրին ապագային վրայ մեծ ազդեցութիւն պիտի ընէ:

Յուսալի է սակայն որ մասնաժողովը՝ կառավարութեան պարտած օգնութիւնն առանց փոխարինի և տէրութեան անօգուտ ըլլալու կերպիւ ծաւալելու սխալման մէջ չիյնար: Ցորենն ու եզները ձրիապէս ժողովրդեան շնորհելը անտեսութեան հակառակ է. իսկ ապագայ հնձոց վրայ վճարել տալու պայմանաւ փոխատուութիւնն աւելի դէպ է, որովհետև գեղացիները նորէն վաշխառուաց ձեռքը ձգել և արուեստները կործանել է նոյն իսկ սովին պէս, որոյ գործած աւերմունքը դարմանել կուզուի:

Օգնութեան դրամագլուխը գործածելու եղանակը պէտք է ըլլայ՝ վաճառանոցներուն ալիւր բրինձ և ուրիշ նպարներ մատակարարել չափաւոր գնով, այնպէս որ ստակ ունեցողներուն ամենուն ալ դիւրամատոյց ըլլան: իսկ քաջառողջ արանց և կանանց օգնութիւն պէտք չէ տալ առանց փոխարէն աշխատութիւն մը պահանջելու, և այդ աշխատութիւնը պէտք է ըլլայ Իզմիտէն Էնկիւրի՝ և Գայսէրի երկաթուղւոյն շինութիւնը: Եթէ աշխատութեան տեղերին այդ անձանց գեղերէն շատ

հեւի են, այն ժամանակ գեղերէն մինչեւ նահանգապետները պէտք եղած ճանբաներուն շինութեանն աշխատեցնելու է, որպէս զի ամեն հաղորդակցութենէ զուրկ չմնան ։ Աշխատողաց աւուրչէքն ալ ըստ բաւականին առատ պէտք է ըլլայ, ուրովհետեւ այսպիսի պարագայից մէջ աշխատութեանց անբաւական վարձատրութիւնն աւելի հարստահարութիւն մը կըլլայ այդ արդէն տառապեալ ժողովրդոց. բայց առոր հետ մէկտեղ աշխատութիւնն ալ տրուած տարկին արդար փոխարինութիւնը պէտք է ըլլայ, և այս կերպիւ բան մը կորսուած չըլլար ։ Տէրութիւնը տուած սաակներուն փոխարէն շինութիւններ ձեռք բերած, և ժողովուրդք ալ իրենց աշխատութեանց փոխարէնն ստացած կըլլան »

Ելեւմտից նախարարութիւնը վերջին թղթատարով 1,395,180 լիրայի քօնսօլիտէ զրկեց Փարիզ ու Լոնտրա, որպէս զի հոն գտնուած Օսմանեան գանձու Քօնօնէներուն փոխարէն տըրւին ։

Բարձր. Շէյխ իւլ իսլամ էֆէնտին անչափահաս որբոց (եէթիմ) ըստակներուն գործածութեանն և հաշիւներուն հսկելու համար յատուկ խորհուրդ մը հաստատեց Նախկին Գալաթիէր Շէմսի էֆէնտիի նախագահութեամբ ։

Պասիրէթ լրագիրը կըսէ թէ Էնկիւրիի գաւառին նախորդ Տէֆթէրտար Ասիմ պէյը՝ սոյն ժամանակ բռնած ընթացքին պատճառաւ դատաստանի ենթարկեցաւ Պետական խորհրդոյ որոշմամբ ։

Մայրաքաղաքիս լրագրաց մէջ կը կարդանք թէ երեքշաբթի իրիկուն ժամ մէկուկէսին միջոցները Պէշիկթաշ հրդեհ պատահեր է ։ Ասոյի օրն ալ Բէյրա Նէնի Չարշի պատահեր է ։

Մեք Պէշիկթաշ գտնուելով հոն հրդեհ պատահիլը չիմացանք։

Յիշեալ լրագիրը կաւելցնէ թէ հրդեհ ծանուցանելու համար թընդանօթ արձակելն և պահապանաց դաչելը արգիլեալ է ։

Երկուշաբթի օրը Վարնայէն եկող Գապրիալեան շոգենաւը Սեւ ծովու մէջ Թուրքինաւ մ'ընկղմեր է ։ Մէջի նաւաստիներէն ութը կըցեր են ազատել։

Ճաբաթ օրը Թուրք երիտասարդ մը՝ Պալթա Լիմանի առջեւ ծովը մըտնելով, լողալ չգիտնալուն համար, հոսանքէն բայց քշուեցաւ ու խեղդըւեցաւ ։

Բ. Դռնէն հետեւեալ պաշտօնական ազդն եկաւ լրագրաց .

Մադամը բէժմիտէն թէպլիգ վուդու պուլմաարդա թէվճիհաթ վէ պու եօլտա մայիւմաթ նէշր իտէն ղազէթաճիլէրին չէտիտէն թէ'տիպ օլունաճագլարի սուրէթի գաթիատէ մուգարրէր պուլունմուշ օլմայլա, իլանը քէյֆիյէթէ իպթիտար օլունըր։
1291 իլուլ 3.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
ԵՍՀԱՄԸ ՈՒՄՈՒՄԻԷ

4 սեպտ. չորեքշաբթի իրիկուն		48.30
5 » հինգշաբթի առաւօտ բացուեցաւ		49 18
կէս օր		49 28
Կ. Պոլիս 4 սեպտ.		
Յօսիէթէ ժէնէրալի բաժինք Անգղիոյ		7 7
« փոխանակութեան »		4 26
Կ. Պոլսոյ Պանքային »		5.
Քրէտի ֆէնէրալ »		10
Քրէտի Օսմրօ—Թիւրք		— —
Երկաթուղեաց հին	Ֆր.	116
« նոր		89 1/2
Փոխ. 1863	»	332
» 1865	» »	336
» 1869	» »	282
« 1872	» »	83
» 1873	» »	268
Թրամուէյ	Օսմ. լիր	5

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ
4 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Անգղ. [illegible] ղուրուշ		109.40
[illegible] ոսկի	»	87 8
[illegible]	»	89 15
Գ.[illegible]	»	51.22
Հինգ ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	104 25
Պղինձ	»	127 30

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ

Ազգին կրօնական ու բարոյական զգացումները վիրաւորող դայթակղութիւնք ա՛յն աստիճան շատցած են ժամանակէ մ'՚ի վեր, որ որոնց մէջ խիղճ կրող կրօնաւէր և պարկեշտ մարդիկ և մանաւանդ ընտանեաց հայրեր սոսկմամբ կը նկատեն իրենց զաւակաց ապագայն ։

Իսկ ազգին եկեղեցական տեսչութիւնը՝ որ ազգին մէջ կրօնական և բարոյական զգացումը զարգացընելու պաշտօն ունի թէ՛ եկեղեցիէն և թէ՛ ազգային Սահմանադրութենէն իրեն յանձնուած, անտարբեր հանդիսատես կեցած կերեւի այդ դայթակղութեանց։

Վարդապետ մը չնութեան ամբաստանութեամբ ՚ի դատ կենթարկի եղբօրը կողմէն, լրագրաց էջերն արձագանք կըլլան այդ պժգալի ամբաստանութեան, խիղճերը կը խըռովին, համեստ յոյլքներ կը վիրաւորին, մեր կրօնական տեսչութիւնը բնաւ ուշադրութիւն չընծայեր. ուրիշ վարդապետի մը դէմ տետրակ մը կը հրատարակուի սոսկալի անբարոյականութեանց և եղեռանց ամբաստանութիւններով լի, և մեր կըրօնական տեսչութիւնը դարձեալ անտարբեր կը կենայ ։

Վերջապէս ուրիշ աւելի սարսափելի հրատարակութիւն մը կը տեսնուի բարձրաստիճան եկեղեցականի մը, արքեպիսկոպոսի մը, նախարդ պատրիարքի մը դէմ, ամենազարշելի հրատարակութիւն մը, և դարձեալ մեր կրօնական տեսչութիւնն անոր առջեւ ալ անտարբեր կըկենայ։

Ի՞նչ է այս անտարբերութեան պատճառը.—տկարութի՞ւն է, պարտուց գիտակցութեան պակասութի՞ւն է.—ի՞նչ է.—չենք կըցած հասկնալ։

Եկեղեցական տեսչութեան պարտքը չէ՞ այդ դայթակղալից ամբաստանութիւնները քննել. եթէ արդար են, ճշմարիտ են, մեղապարտ եկեղեցականն անաչառութեամբ պատժել. իսկ եթէ անիրաւ են, սուտ են, զըրպարտութիւն են, զրպարտիչները խստիւ պատժել քաղաքական իշխանութեան ձեռօք ։

Այս պարտքը, դժբաղդաբար մոռցուած և բարձի թողի եղած կը տեսնենք մեր ազգին կրօնական տեսչութենէն. մոռացութիւն կամ զանցառութիւն, որ ազգին մէջ կրօնի եւ բարոյականի զգացումներն օր քան զօր տկարացնելու կառաջնորդէ. առոր ալ վերջն ազգին և եկեղեցւոյ քայքայում՝ է ։

Այս տխուր տողերը գրելու առիթ կուտայ մեզ հետեւեալ հանրագրութիւնն և անոր յարակից նամակ մը՝ որք Վանէն գրուած են մեզ, և առաջնոյն՝ այն է հանրագրին ներքեւ՝ չորս վանահայրց, 22 վարդապետաց և քահանայից, և 1000ի չափ ալ աշխարհական ժողովրդոց ըստորագրութիւնները կըտեսնուին*։

* Ուզողը կրնայ գալ մեր անձնականը և աչօքը տեսնել ։

· · · Խմբագիր Մասիս պատուական լրագրոյ .

Քանի մ'օր առաջ տեղւոյս ժողովրդեան հրապարակին վրայ «Խրիմեան և գործք իւր» անունով տետրակներ տեսնուեցան, ո՛չ ոք հիւրընկալեց զանոնք, եթէ ոչ նոքա՝ որ անոր ձախող հեղինակները կերեւին։

Թշնամական խնծիղք նոցա դիմաց վրայ, և ցաւ համայն ժողովրդեան կողմանէ։ Ցաւեցաւ ժողովուրդն որ հայ էր նորա հեղինակը, և իւր ցաւն կըկին եղաւ՝ երբ իմացաւ որ Վասպուրականցի ալ էր ։ Ձցաւեն անհնարին էր, բայց արհամարհական լռութիւն պահեց՝ ո՛չ, զի խաւարն զլոյսն կամբաստանէր, և ծանուցեալ չարութիւնն զծանուցեալ առաքինութիւն ։

Խրիմեանի նշանաբանն է հաւատարութիւն. որո՞ փոյթ թէ բռնաւորք զայն խռովարար կը կոչեն։ Աշխարհածանօթ է նորա վեհութիւնն և որբութիւնը. ո՞վ կը հաւատայ երբ քանի մը վատշուէր անձինք կըսեն թէ զզուելի ախտի մը զիջած է, մանաւանդ որ, նորա այն թշնամիներէն ալ են, որք Վարագայ դպրոցին և տպարանին բացուելէն յառաջ զինեցան իւր դէմ, և տպարանն անմիջապէս դոցել տուին, վասն զի Վարագայ եկամուտներէն կը զրկուէին, և Մամիկ լռով կը լուցուէր ժողովրդեան մուաց ճրագը՝ հալածական առնել նոցա իշխանութեան թանձր խաւարը ։

Այլ և ո՞ր յիմարն է այն՝ որ կարող չլինի դատել թէ՝ Խրիմեանին առ Պօղոսն և առ Նշանաւոր Պօղոսեան մի ուղղած նամակները քաղաքագիտական են, և ո՛չ ջատագովական ։ Բայց երբ լուեցաւ այս ամենայանդուգն բան թէ՝ « համայն Վասպուրական զԽրիմեան կ՚ամբաստանէ », յայնժամ ալ լռելն անուղղակի հաւանութիւն էր Ս. Հօգւոյն դէմ, զի անմեղ մը՝ արդար մը՝ և ճշմարիտ մը՝ բազմաց նշաւակ և բազմաց դայթակղութիւն պիտի լինէր ։

Պատմութիւնը ունէր իւր իրաւացի պատճառներն զԽրիմեան մանաւորաց ամբաստանութենէն արդարացնելու, այլ տարակուսէր պիտի երբ Վասպուրականցին լռութիւն պահէր այս խօսքին դէմ թէ՝ «համայն Վասպուրական զԽրիմեան կամբաստանէ»։ Արդ՝ թո՛ղ լսէ աշխարհ, որ ո՛չ թէ միայն Վասպուրականն զԽրիմեան չ՚ամբաստանէր, այլ և կը սիրէ և կը պաշտէ բոլոր Հայաստանի և Ռուսաստանի Հայոց հետ, որք կըսիրեն զայն՝ այն ընտիր հայոց պէս, որ ՚ի պաշտպանութիւն ուղղափառութեան Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ ճգնեցան և նահատակեցան. Թարգմանչաց պէս, որ ազգիս մատենագրական փառք տուին, և Մեծին Ներսէսի պէս՝ որ ազգասիրական ոգի կը ներշնչէր Հայաստանի որդւոց։

Վասպուրականցի բոլոր Հայեր կաթոգին անձկով նորա վերադարձին կը մնան, պատրաստ են նորա ոտից առջեւ ծաղիկներ սփռելու, և զայն ծաղկանց վրայ հանգուցանելու ։

Ի մի բան, ո՛չ ոք կամբաստանէ զԽրիմեան Վանայ մէջ, եթէ ո՛չ իրենց սերունդներէն քանիներով հանդերձ այն անիրաւ գլխաւորները, որոց վըրայ քան և հինգ տարիէ ՚ի վեր ամբաստանութեանց կարկուտներ տեղացած են ՚ի Պատրիարքարան և Լրագրաց մէջ, իրենց զրկողութեան, հարստահարութեան, մեքենայագործութեան և կաշառակերութեան համար ։

Վերջ տալով մեր խօսից՝ կաղաչեմք, · · · Տէ՛ր, որ ՚ի պատիւ ազգիս և ՚ի փայլումն անմեղութեան, այն քանի տողերը ձեր պատուական թերթին մէջ հիւրընկալելու շնորհն ընել յօժարիք, որով մնամք ձեզ բարեացապարտ ստորագրեալքս ժողովուրդք Վանայ քաղաքի և այդ եստանեայց։

(Ստորագրութիւնք)

1016 որոց 26ը Եկեղեցական Դասէն

· · · Խմբագիր Մասիս պատուական լրագրոյ .

«Խրիմեան և գործք իւր» անունով տետրակ մը երեւան ելաւ այս օրերս, յորում եթէ կայ Խրիմեան որբազանին վրայ դայթակղեցուցիչ կէտ մը, այն է Խրիմեանին անբնական ախտի մը զիջանելու ամբաստանութիւնը ։ Պօղոսեան պատուելիները վկայ կը կոչեն առոր հետեւեալ անձինք. այն են՝ Տէր Աբրահամ միաբան Վարագայ, Վարագայ Մաճկալ Ալլահվէրտին, Տ. Գիոնէսիոս քահանայ Աբարուց, և Վարագայ աշակերտներէն Թէհրանցի Ներսէս, Վանցի Հայկակ, Աղէքսանդր և Եղիշէ վարդապետան ։

Արդ կը ծանուցանենք մեր պատուելի ընթերցողաց որ՝ Տ. Աբրահամն ինքն քանի մը տարիէ ՚ի վեր վախճանած է, և նորա որդին՝ Տ. Գէորգ քահանայն՝ այժմ առ հա հետեւեալ կերպով կը վկայէ ։

Ստորագրեալս՝ Շուշանից հանգուցեալ Տէր Աբրահամի որդի Տ. Գէորգ քահանայս Վարագայ դպրոցի բացուած օրէն մինչեւ ինն տարի նոյն դպրոցին մէջ աշակերտելով Խրիմեան Ս. Հայրիկի վըրայ անբարոյականութեան նշան մը չը տեսնելէ ՚ի զատ, իմ հօրմէս՝ վերոյիշեալ Տ. Աբրահամէն ալ՝ որ մինչեւ իւր մահ ինծի անբաժան կենակցեցաւ, բնաւ Խըրիմեանի անբարոյականութեան մասին խօսք մը չլսեցի. այլ ընդ հակառակն՝ միշտ գովեստ նորա սրբութեան և առաքինութեան վրայ ։ Ուստի կը վկայեմ աշխարհի առջեւ թէ՝ սակալի զրպարտութիւն է—Խրիմեան և գործք իւր— անունով տետրակին մէջ Խրիմեանի անբարոյականութեան մասին հօրս կողմէ ի մէջ բերուած վկայութիւնը ։

1874 յուլիս 29 Ն. Տ. Տուայեցն Ա[illegible] ի Վան գիւղն Դ[illegible] [illegible]

Գէորգ քահանայ
[illegible]

Աղա և Մաճկալն.

«Խրիմեան և գործք իւր» մակագրով անպարկեշտ անձանցմէ հեղինակուած տետրակի մէջ ինծ վերաբերեալ այն կէտը տեսայ, որ հետեւեալն է. «Հայկակ իւր մայրով և երկու կոյս քոյրերով կը մնար նոյն ախոռին մէջ (Վարագայ), որոնց հետ Խրիմեան, Գարեգին և Ազատեան կը յարաբերէին ։ Եւ կը յաւելու. «յիշեալ բռնաբարութեանց ականատես կը գտնուէին Վարագայ Տ. Աբրահամ և Մաճկալ Ալլահվէրտին եայլն ։

· · · Խմբագիր, յիրաւի ես Վարագայ սուրբ ուխտին մէջ անդստին ՚ի տըղայութենէ մինչեւ ցարդ արտաքին ծառայութեանց մէջ կըգտնուիմ, բայց հայր Ազատեանի ձեռնադրուելէն 2 տարի առաջ վանուց գործակալութենէն ելած էի, և գացած իմ տունը նստած էի, և ձեռնադրուելէն 3 տարի ետքը դարձեալ նոյն վանուց գործակալութեան մէջ հաստատուեցայ ։

Յիշեալ անպարկեշտ գրուած տետրակին մէջ վերոյիշեալ հայհոյութիւնն որ խեցի՝ անձն և հոգիս սոսկաց, մանաւանդ որ զիս ալ ականատես վկայ դըրած են ։ Աստուծոյ և մարդկան առաջ կը բողոքեմ որ այսպիսի հոգւոյն սրբոյ դէմ եղած սոսկալի հայհոյութեանց զիս ալ վըկայ կոչեր են, երբ ականատես, կամ ականջալուր ։

Ոչ թէ միայն Ամեն. Ս. Հայրիկի, և Արժ. Գարեգին և Գրիգորիս վարդապետաց վրայ արատ մի տեսած և լսած չեմ,

այլ և նոյն սուրբ ուխտին պարկեշտ միաբանութեան վրայ ալ արատ մի տեսած և լսած չեմ։

1874 օգոստ. 1 ի Վան — Ն. Մոմջեան Ալլահվէրտի խլեթան։

Ահա և Տ. Պիանեախոսին.

«Խրիմեան և գործք իւր» տետրակի անպարկեշտ գիրը կերպայ է՝ երբ թէ մենք անծանօթ ժամանակի մի մէջ Մեծամայի Հայաստանի դաղափարեալ կաթոլիկ լրագրոյ միջոցաւ յօրինած մի հրատարակած լինինք Խրիմեան Ս. Հայրիկի դէմ, որուն համար վիշտ կը կոչէ զմեզ Ս. Հայրիկի իւր գործոց անցեալ ժամանակներուն մէջ։

Եթէ մեր վկայութիւն հաւատարիմ է ձեզ համար, Պ. աղձատարանն, ահա յայտնի կը վկայեմ որ՝ դուն ստախօս, զրպարտիչ, անպարկեշտ, աղձատարան, չարախօսիչ, ոխակալ, ազգատեաց և լիրբ ես։ Ամենայն որ՝ Մասեաց 7 գրուխ 16 համարը քեզ համար թող կարդայ, որ բուն քու յատկութիւնդ է, ինչու որ փուչին խաղող և տատասկին թուզ քաղել չի յուսացուիր։

1874 օգոստ 3 ի Վան — Դիմնեոնոս Թումանեան Աբաղցի.

Ահա և Եղիշէ վարդապետին առ Տէր Աստուածանն ուղեալ նամակին քանի մը կտորը՝ որ Խրիմեանի անմեղութիւնը կապացուցանեն,

« Հարկաւ մեր ձեռնադրութիւնն եւ լսած էք, բայց այն պատահումն էր, ընտրականքն էր, և ոչ կամաւ, բայց կը մեռնիմ լալով, և կը հառաչեմ, 'ի սէր Արծրույ, ո՜վ սուրբ է Արծիւն, սուրբ է յաւիտեան. ձեռք որ քանցել կորզել մարմնոյս զիս 'ի բնոյն խմել, մի զօրասցի ձեռքն այն. Բայց թող վկայ կենայ երկինք, որ ես իմ երախտաւորիս և բարերարիս երախտիքը չպիտի մոռնամ, պիտի քարոզեմ, պիտի հառաչեմ, և եթէ նշանախեցի մինչ ուրանամ, մտահատուր արասցէ զիս Աստուած. այս է իմ վկայութիւնս որ իմ խիղճն կը թելադրէ, թէև առ ժամանակ մի խաղալիկ բաղդին և գործի այլոցն լեալ Եղիշէ, բայց վկայ է այն, որ քննէ զգաղտնիս սրտից, որ ես յանցեալ իմ բարերարիս երախտեաց։»

1867 մարտ 20 ի Կարս — Եղիշէ վարդապետ Մ. Մեսրոպեան։

Դանք հիմայ միւսներուն. նոքա այժմ հոս չեն գտնուիր, բայց մենք կրնանք խղճի մտօք վկայել, որ նոքա Վարագայ դպրոցէն արտաքսուած պատանիներ էին, և Խրիմեանին ուխտեալ թշնամիներէն հիւրընկալեալ։ Եթէ նոքա ևս իրենց բատրագրութեամբ չհերքեն այդ վկայութիւնը, աշխարհի մնաց դատողութեան կը թողումք թէ ի՛նչ նշանակութիւն տալ պէտք է Խրիմեանի դպրոցէն վանուած և նորա թշնամիներէն հիւրընկալեալ պատանեաց վկայութիւնն։

Կաղաչեմք, ազգ. աւէր տէր, որ 'ի պատիւ անմեղութեան այս քանի մը տողերը ձեր պատուական թերթով հրատարակել բարեհաճիք, որով

Մնամք ձեզ երախտապարտ

1874 օգոստ. 8 ի Վան

Հայրապետ Ճանիկեան, Տ. Ուս. Ս. Մ. վարժարանի վանայ — Տիգրան Ամիրճանեան, Տ. Ուս. Ցխուեան վարժարանի վանայ

Առաքել Մ. Մահտասեան, Տ. Ուս. Ս. Մարկոսեան վարժարանի վանայ — Մելքոն Ա. Պօղոսեան, Ուս. Թուպրանութեան դպրոցաց վանայ

Մկրտիչ Տ. Աւետեան

ՄՐԱԳԻՐ

ՎԱՐԱԶԴԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԱՑՔԻՆ.

1. Ընկերութեան նպատակն է.

Ա. Կիրակի օրերը ձրիաբար դասախօսութիւն ընել որ և իցէ հասակէ աղքատաց։

Բ. Ազգային յառաջդիմութեան վերաբերեալ նիւթերու վրայ ատենաբանութիւններ ընել։

Գ. Հասարակութեան կարդացնելու համար գիրքեր և լրագիրներ ունենալ։

2. Ընկերութեան հիմնադիրներն են Վարազդատ Փթթեան և Միհրան Փօրթուգալեան։ Ընկերութեան գործոց կարգադրութիւնը սոցա կը վերաբերի, մինչև որ ընկերութիւնը 20 անդամ ունենայ։ Ընկերութեան անդամոց թիւը 20ի հասածին պէս՝ ընդհանուր ժողով պիտի հրաւիրուի, կանոնագրութեան մը խմբագրութեանը և ըստ այնմ վարչութեան մը կազմութեանը համար։

3. Ընկերութեան անդամ եղողը մէկ բաժնեգին շաբաթը 40 փարա պիտի վճարէ։ Ուզողը մէկէն աւելի բաժիններ ալ կրնայ գրուիլ։ Բաժնեգինները ըստ կանոնի ընկերութեան քուէով վարչութիւն մը կազմուելէն վերջը հաւաքելու պիտի ձեռնարկուի։

4. Քանի թիւը շուտով լրացունելով, ընկերութեան վաղընդփոյթ մի կանոնաւոր կազմակերպութիւն տալու փափաքող ազգայինք կրնան դիմել Ալիպէյի խմբագրատունը Կ. Պոլիս Սուլթան համամ փողոց Լաստ էֆէնտի խանը թիւ 14, եւ հոն իրենց անունը իբրև ընկեր արձանագրել տալ։

Հիմնադիրք
Վարազդատեան Ընկերութեան
Վարազդատ Փթթեան Սեբաստացի
Միհրան Փօրթուգալեան

1874 սեպտ. 2
Գալաթիա

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

Լիրան 100 ղրշ.ին

Բամպակ			
Ատանա, Թարսուս,	հօխ.	7 1/4—7 3/4	
Վրաստ. Պարսկ.	»	—	
Պալըքէս. Կէյվէ, Մայթօս	»	7 1/2—8 1/4	
Բուրդ լուացուած			
Ռումէլի,	հօխ.	13—13 1/2	
Անատօլու,	»	12 1/2—13 1/2	
Բուրդ չլուացուած			
Էսկի Շեհիր	հօխ.	7 1/4—7 1/2	
Եօզղատ, Էնկիւրիւ	»	6—6 3/4	
Քաստամօնուճի	»	—	Լ. 125
			Լ. 100
Բուրդ այծի (թիֆթիք) Էնկիւրի	ղրշ	41—42	
» » Բ. տեսակ	»	36—38	
» » Պէյպազարի, Քանթ.		40—41	
» » Վան եւ այլն		24—30	
Մորթ այծի, 8—12	1. Լ. 1 Լիր.		125
» գառին զոյգը 20—25		»	»
Մետաքս			
Պրուսայի	հօխան	450—480	Լ. 100
Պաֆրա, Կէյվէ	»	180—210	»
Պարսկ. Սիրիա	»	Ֆր. 30—36	
Խօզակ չոր			
Պրուսա, Սիրիա	հօխ.	45—50	125
Էտիրնէ, Վօլօս	»	46—60	»
Ծակած	»	30—35	»
Ճէհրի			
Կեսարիա, Էնկ.	հօ.	13—13 1/2	100
Իսքիլիպ, Թօզաթ	»	10 1/2—12	»
Գալի խեժ (քիթրէ)	»	24—34	»
Կանէփի Անատ.	»	4 1/2—5 1/2	102
Աֆիոն ա. տեսակ	»	450—460	100
» վար »	»	380—400	»
Կտաւատ, քիլէ		39—46	125
Սուսամ, օխ.		4 1/2—4 3/4 ղրշ.	Լ. 125
Անիսոն Քիօսի, օխան		6 1/2 »	»
» Ռումէլի	»	5 1/2—6	»
» Անատ.	»	3 1/2—4 »	»
Քեմոն (քիմիոն)	»	4—4 1/2	»
Ձէթ Միդիլի և Ատրամիթ	հօխ.	5 3/8—5 3/4 ղրշ.	107
» Կիրիտ	հօխ.	6 1/4—6 1/2 »	»
» Քիոս	»	9—10 »	»
» Մուտանիա		7—	
» Յունաստ. Վօլօս		7—7 1/2 »	»
Օճառ Քանտիա	հօխ.	5 »	»
» Հանիա	»	4 »	»
» Ռէթիմօ	»	4 3/4 »	»
» Միտիլի	»	4 1/2—5 1/2 »	Լ. 125

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ Լ. 100

Խահվէ Րիօ Ա. տես.	100 օխ.	1280—1360	
» Բ. » »	»	1180—1220	
» Գ. » »	»	1000—1100	
» Եէմէն		15—16	Լ. 104
Շաքար փոշի Հոլ.	կենդ.	226—228	Լ. 103
» » Դաղդ.	»		
» գլուխ 5 քիլ.	»	250	Լ. 100
» » 3 »	»	255—256	»
Պղպեղ Ա. և Բ. տես.	օխ.	10 1/2—11	»
Մեխակ (դարէնֆիլ)	»	24—25	»
Խունկ	կենդ.	240—280	»
Լեղակ (չիվիտ) Պէնկ.	»	120—150	»
» » Մատր.	»	70—90	»
Որդան կարմիր (գըրմըզ)		42—46	Լ. 104
Բէթմոլ (կաղ) Ամեր.	անտ.	50—56	Լ. 100
Սպարմաչէթ ըստ տես.	»	68—110	»
Ապակի	»	19—20	Ֆր.
Ձոյ Քօնիօ	հօխ.	20—28	Լ. 105
» Բէքքօ ծաղիկ	»	45—120	»
Բրինձ Ճէնով.	100 քիլ.	45 1/2—46	Ֆր.
» Հնդկ.	» ղրշ	168—175	Լ. 100
» Եգիպտ.	օխ.	3 1/2—4	Լ. 120
Ռոմ Անգղ.		7 1/4—7 1/2 կալ.	»
» Ամեր. Թրիէստ		9 1/2—11 »	»
Կարագ եղ Սիպիր	օխ.	14—14 3/4	»
» Թրիէստ և Ռուս.		— —	»
Ճարպ Ռուս.	հօխ.	7—8	»
« Ռումէլի	»	8 1/2—9 1/2	125
Խավեար Ա. տես.	»	36—40	»
» Բ. »	»	32—34	»
ՄԵՏԱՂՔ			
Երկաթ Թրիէստ	անտուկ	210—215	100
Ձողաձև չրջ.	կենդ.	80—90—100	106
Բևեռցու	»	150—155	»
Տախտակ	»	125—	»
Շվէտի	»	140—	»
Պղինձ Անգղ.	հօխ	14 7/8—15	100
Ձինքօ 100	»	110—112	Ֆր.
Անագ.	կենդ.	683—700	»
Կապար տախ. և խողովակ.	»	150—160	100
Թանաք (թէնէքէ) Ձ	անտ.	335—340	100
Քարփիթա Ն. 15/48	50 քիլ.	93—94	»
ԱՐՄՏԻՔ			
Ցորեն կարծր, Ազախ,	քիլէ	38—40	120
» » Խամպիլ	»	38—40	»
Կիրքա Ազախ	»	39—41	120
» Դանուբ	»	36—38	»
Կարծր, Պալըղ. Պուրկ.	»	35—36	»
» » Ռօստոֆ. Ազր.	»	36—37	»
Ցորեն կակուղ, Դանուբ	»	32—36	»
» » Ռումէլի	»	34—36	»
Եգիպտացորն. Դանուբ	»	18—19	»
» Բօթի, Օրտու	»	19—	100
» Ռումէլի		—	125
Գարի Դանուբ	»	17—18	»
» Ռումէլի	»	18—18 1/2	»
Վարսակ (եուլ.) Անատ.	»	14—	»
» Ռումէլի	»	14—	»
Հաճար (չավդար)	»	—	»
ԱԼԻՒՐ			
Օտեսա Ա. տես.	60 հօխ.	138—140	Լ. 100
« Բ. »	»	134—135	»
» Գ. »	»	126—128	»
Իպրայ. ըստ »	»	83—118	»
Կալաց Ա. »	»	118—	»
» Բ. »	»	102—108	»
Բնիկ Ա. »	120 հօխ.	260—265	120
» Բ. »	»	240—260	125

ՄԱՆԻՖԱԹՈՒՐԱ

Մահուտի				
Թ.	5—7	մարէ	7—7 1/2	105
Մէքսիքան	4—8	«	8—	»
Լօնկ Քլօթ	3—6	»	7 1/8—7 1/2	»
«	6 1/2—7 1/2	»	7 1/8-7 1/2	»
»	8—12	»	6 7/8-7 1/8	»
Բամպակ մանած				
Էքսթրա Ն.	8/14	լիպ.	53—60	»
Վաթէր	»	»	64—68—74	»
Էքսթրա	» 16/24	»	68—86	»
Վաթէր	» »	»	65—72	»

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Հմուտ և փորձ հայկաբան մը շաբաթը երեք կէս օր պարապ ժամանակ ունենալով, պատրաստ է ազգային վարժարանի մը մէջ հայերէնի, տրամաբանութեան և հռետորութեան դասախօսութիւն ընել։

Ուզողը Լրագրոյս խմբագրէն կրնայ տեղեկութիւն առնել։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Մարդկային առողջութիւնը վտանգի ենթարկող բազմաթիւ հիւանդութեանց մէջ ՋԵՐՄն (սըթմա) նշանաւոր է։ Այս հիւանդութեան համար մինչև այսօր Եւրոպա դեռ չը կարաց գտնել անմիջական դարման մը. միայն Սօլֆաթօ ըսուած դեղը կուտան հիւանդին, որ վայրկենական դարման մ՚է և կ՚վերանորոգի. բայց ուրախ սրտիւ կը ծանուցանենք թէ Պ. Սարգիս Գրիգորեան Հայազգի բժիշկը բարեբաղդ. դիպուածով մը անմիջական դեղ մը գտած է, որ բազմաթիւ հիւանդներու վրայ փորձած և խիստ յաջող գտած է, որ այսօր յապաղէզ կուգայ և մեծ վստահութեամբ կը համարձակի Արգոյ Հասարակութեան ազդ. առնել, և եթէ այն ախտէն բռնուողներ կան, իրեն դիմելով անմիջապէս և բոլորովին կ՚ազատին այդ հիւանդութենէն։

Իրեն դիմող հիւանդները կրնան առ այժմ Սէքէթճի խանը գտնել զինքը ամեն օր ժամը 4էն մինչև 10։

Նաև բժշկաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ իր դեղին վրայ։

ՀԱՐԻՒՐԻՆ 25 ԶԵՂՉ

ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՔ

ՆՈՐԱՁԱՒՈՒԹ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

Ս. Մ. Մինասեան եւ ընկերք պատիւ կը համարին ծանուցանել արգոյ հասարակութեան, որ իրենց «Ամերիկեան վաճառատունը» վերստին կառուցանելով մտերս բացուեցաւ, եւ այն առթիւ իրենց բոլոր վաճառքները զեղչով պիտի ծախեն սկսեալ օգոստ. 8/20էն մինչև 18/30 սեպտեմբեր. ուստի հասարակութիւնը յարգանօք կը հրաւիրուի այս պատեհութենէն օգուտ քաղելու։

Կարի գործիք՝ Սօպա եւ երկաթ խողովակներու գիներէն միայն հարիւրին 10 զեղչ պիտի ըլլայ։

Բոլոր միւս վաճառաց գիներէն հարիւրին 25 զեղչ պիտի ըլլայ։

Ամերիկեան վաճառատուն
Ճամի դարուսի Գալաթիա

11

ԻԼԱՆ

Նամը Ազիզ խալէսի Տէյիրմէնինտէ մէվճուտ պուլունան 100,000 դըյէ քէփէյին պէհէր դըյէսի 2ի փարատա թալիպի էօհտէսինտէ օլմակ, իհալէ րուզնամէի պէչինճի փէնճշէնպիհ կիւնիւ զարարը գաթիսի իճրա օլունաճաղընտան թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ Տօրի Շուրայի տաքէրիյէ կէլմէլէրի։

3 Իլուլ 1874 — Պապը Սէրասքէրի

Պէյքօզ Տէպաղխանէսի իչին Ինկիլթէրա Ֆապրիքալէրինին պիրինճի նիւմէրօլու խալաթընտան օլմաք վէ Տօրը Շուրատէ մահֆուզ թարիֆէսինէ թէմամի իլէ միւթապըգ պուլունմագ իւզրէ 40 պարկիր քուվվէթինտէ լուղումի օլան պիր ատէտ մաքինա Տէր Սաադէթտէ թէսլիմ օլունմագ իւզրէ 1150 ատէտ ինկլիզ լիրասընա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլմագ, իհալէ րուզնամէի թօքուզունճը բազար իրթէսի կիւնիւ քարարը գաթիսի վէրիլէճէքինտէն, իթա իթմէք թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ վէ թարիֆէսինի կէօրմէք վէ չէրայիթինին թաֆսիլաթընա մաթլումաթ ալմագ իսթէյէնլէր եէվմի մէզքիւրտէն էվվէլ Տօրի Շուրայի տաքէրիյէ կէլմէլէրի։

4 Իլուլ 1874 — Պապը Սէրասքէրի

Այս լրագիրը շաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը ։ Բաժանորդագրութեան տեղերն են Կ. Պոլիս Զինիլի խան վերի յարկը Թիւ 15 Մասիսի խմբագրատուն իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հոգաբարձուաց անձանկները ։

ԻԶՄԻՐ. Ստեփան աղա Տէմէճեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խաչով էֆ. Նակիճեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Ստեփան աղա Թանկէրեան.
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Յովակիմ աղա Ռ. Հուն-արդեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր աղա Էլմասեան
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.
ՎԱՆ. Կարապետ աղա Նաթանեան.
ՄՈՒՇ. Մկրտիչ աղա Փօթիկեան.
ԵԱՇ. Մ. աղա Խաչիկեան.
ՖՈՔՇԱՆ Մկրտիչ աղա Աչճեան.
ՀԱԼԷՊ. Նիկողայոս աղա Տէր Մարգարեան.
ԵՐԶՆԿԱՅ. Թադէոս աղա Բաղրատունի։
ՍԻՎՐԻՀԻՍԱՐ. Կարապետ աղա Վարդանեան

Ուրիշ քաղաքներէ ստորագրուիլ ուզողներն այս տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ

Les annonces pour la France sont exclusivement reçues à Paris, chez M. Orain, 9, Rue Drout, et les annonces pour l'Angleterre à Londres, chez M. E. Micoud, 12 St.-Peter's Street, Islington.

ROB BOYVEAU LAFFECTEUR

ՌՈՊ ՊՈՒԱՎՕ ԼԱՖԷՔԹԷՕՐ

Հաւանութիւն առած Գաղղիոյ Պէլճիոյ, Աւստրիոյ եւ Ռուսիոյ մէջ եւ Տօքթոր Ժիրօ աը Սէն—Ժէրվէի ստորագրութեամբ վաւերացած ։

Արիւնը մաքրող դեղերուն մէջ այս շիրուպը միայն առաջին տեղը բռնած է, թէ իր աղդուութեամբը որ 25 տարիէ 'ի վեր փորձով հաստատուած է, եւ թէ իր միմայն բուսական բաղադրութեամբը Հիմնովին կըբուժէ, առանց սնդիկի մարթի հիւանդութիւնները, որքիւն խալ եւ ծննդաբերութենէ ու չափահասութենէ պատճառեալ հիւանդութիւնները նմանապէս եւ մանաւանդ թէ նոր եւ թէ հին տարափոխիկ հիւանդութիւնները՝ որք քօրահիւոփ սնդիկով, եւ իօտիւր ու բօթասիօմով են բուժիր ։

Կըգտնուի Փարիզ Րիչէր փողոց 12, եւ Կ. Պոլիս Նէնէ Ճամի փողոց Թիւ 16, 18, 20, Տէլլա Սուտայի, Պ. Ծաննիրի Օհանիտիի, Վէլիցի, Զօպանօղլուի, Քասապեանի եւ Աւէքեանի դեղարաններ։

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1874 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՄԻՆՉԵՒ 'Ի ՆՈՐ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԲՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ Թիւ — Եւրոպական եզերք

11 45 33 Նէնիմահալլէէն Մէզարպ. Պէօյիւքտէրէ, Քիրէճպուռնու Թարապիա Նէնիքէօյ Էմիրկէն, Ռ. Հիսար, Պէպէք (Սեպտեմբեր 15էն ժամը 12 ին))
12 30 32 Նէնիմահալլէէն Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա, Նէնիք. Սթէն. Պօյաճ. Ռ Հիսար Պէպէք Արնաւ.
1 18 Ռ. եւ Ա. Գավաքէն Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապիա, Նէնիք. Էմիրկ. Հիսար Պէպէք ։
2 34 Նէնիմահալլէէն Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ Թարապիա. Նէնիքէօյ. Էմիրկէն.
2 15 20 Ռ. եւ Ա. Գավաքէն Մէզար. Պէօյիւք, Թարապ. Պէյքօզ Սթէնիա, Պօյաճքէօյ Ռ. Հիսար, Պէպէք, Օրթաք. (Բացի ուրբաթէ)։
3 15 33 Նէնիմահալլէէն Մէզար. Պէօյիւքտ. Թարապ. Նէնիք Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Պէպէք Արն. Գուր. Օրթ. Պէշիկ։
4 32 Նէնիմահալլէէն Մէզար. Պէօյիւքտ. Թարապ. Նէնիք. Սթէնիա, Էմիրկէն, Պօյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք (Ուրբաթ օրերը Արնաւ. Օրթաք. Պէշիկ. հանդիպելով ։)
5 19 Մէզարպուրնուէն Պէօյիւքտ, Թարապիա, Պէյքօզ Նէնիքէօյ, Սթէն. Էմիրկէն, Ռ. Հիսար, Պէպէք Արնաւուտքէօյ, Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։
5 45 25 Նէնիմահալլէէն Մէզար. Պէօյիւք. Թար. Նէնիք. Էմիրկէն, Ռ. Հիսար, Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաք, Պէշիկ։
6 30 6 Նէնիմահալլէէն Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ, Նէնիք. Էմիրկ. Գանլըճա, Ռ. Հիսար, Գանտիլլի Արնաւուտք. Պէյլէրպէյ, Օրթաքէօյ Գուզկունճուք, Պէշիկթաշ, Իւսկիւտար։
8 15 17 Ռ եւ Ա Գավաքէն Նէնիմահալ. Մէզարպ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյքօզ, Նէնիք. Պօյաճ. Ռ. Հիսար. Պէպէք, Արնաւ. Օրթ. Պէշիկ. Գապաթաշ։
10 22 Նէնիմահալէ, Մէզարպուր, Պէօյիւք. Թարա, Նէնիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Արնաւուտքէօյ, Գուրուչէշմէ. Օրթաք. Պէշիկթաշ.

Անատոլու կէզէն

12 15 3 Արնաւուտք. Գուրուչ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ։
12 45 29 Արնաւուտքէօյ, Գուրուչէշմէ, Օրթաքէօյ, Պէշիքթաշ ։ (բացի ուրբաթէ)
1 15 2 Արնաւ. Գուր. Օրթաքէօյ, Պէշիք։ (Ուրբաթ օրերը ժամը 1ին)։
1 45 22 Արնաւ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ ։
2 15 3 Արնաւուտ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ.
2 45 2 Արնաւուտ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ, Գապաթաշ։
3 20 22 Արն. Գուր. Օրթաք. Պէշիկ. (Ուրբաթ օրերը Գուզկ.)
4 3 Արնաւ. Գուր Օրթ. Պէշիկ. (Բացի ուրբաթէ) ։
5 15 34 Արնաւ. Գուր, Օրթ. Գուզկ. Պէշիք. Գապ։ » »
7 4 Արնաւ. Պէյլէր. Գուզկ. Պէշիքթաշ, Գապաթաշ։

Ասիական եզերք

12 19 Պէյքօզ, Բաչ, Չուպուգլու, Գանլ, Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիքէօյ, Չէնկէլք. Պէյլէր, Գուզկունճ։
12 6 Վանիքէօյէն Չէնկէլ, Պէյլէրպ, Գուզկունճք, Գապթշ։
12 45 25 Պէօյիւքտ. Թարա. Պէյքօզ, Բաչապ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիքէօյ, Չէնկէլքէօյ. Պէյլէրպէյ, Գուզկու։
2 23 Պէյքօզ. Բաչապ. Գանլըճա, Ա. Հիսար Գանտիլլի, Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէր. Գուզկ.
2 30 17 Պէօյիւքտէրէէն Պէյքօզ, Բաչապ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք, Չէնկ. Պէյլէր. Գուզկ
3 30 28 Պէօյիւք. Պէյք զ, Բաչապ, Չուպու. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ Վանիք. Չէնկէլ, Պէյլէրպէյ (Բացի ուրբաթէ)։
8 45 23 Պէօյիւքտ. Պէյքօզ, Բաչապ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ. Պէյլէրպէյ, Գուզկ. Իւսկիւտար (Ուրբաթ օրերը Չուպուգլու)

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Եւրոպական եզերք

1 15 6 Գապաթաշ, Իւսկիւտար, Պէշիքթաշ, Գուզկունճուք, Օրթաքէօյ Պէյլէրպէյ Չէնկ. Արնաւուտ. Գանտիլլի Ռ. Հիսար, Գանլըճա, Էմիրկէն, Նէնիքէօյ. Պէյքօզ, Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ, Նէնիմահալլէ։
1 30 33 Պէշիքթաշ, Օրթաքէօյ Արնաւուտք. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկէն, Նէնիքէօյ, Թարապիա, Պէօյիւքտ. Նէնիմահ.
2 15 32 Պէշիկ. Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Պօյաճ. Նէնիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Նէնիմահալլէ ։
3 45 25 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչէշ. Արնաւ. Ռ. Հիսար, Էմիրկէն, Նէնիք. Թարա, Պէօյիւք. Մէզար. Նէնիմահ։
5 15 17 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Պօյաճ Նէնիք. Պէյքօզ, Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ, Մէզար. Նէնիմահալլէ Ռ. եւ Ա. Գավաք։
5 30 4 Գապաթաշ, Իւսկիւտար, Պէշիկթաշ Գուզկունճուք, Օրթաք. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Արնաւ.
6 30 23 Պէշիքթաշ, Օրթաք. Արնաւ. Գանտ. Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Նէնիք. Պէյքօզ, Թարապ. Պէօյիւքտէրէ ։
8 22 Պէշիքթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկէն Նէնիք. Թարապիա, Պէօյիւք. Նէնիմահ։
9 15 25 Արնաւ, Պէպէք, Ռ. Հիսար, Պօյաճ. Սթէն. Նէնիք. Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ ։ Մէզար, Նէնիմահալլէ ։ Ուրբաթ օրերը ժամը 9ին)։
10 5 34 Էմիրկ. Նէնիք. Թարապիա, Պէօյիւք. Մէզար. Նէնիմահալլէ։ (Ուրբաթ օրերը Ռ. եւ Ա. Գավաք ։)
10 15 33 Պէշիկ. Պէյլ. Պէպ, Ռ Հիսար, Պօյաճ. Նէնիք. Թար. Քիրէճ. Պէօյիւք. Մէզարպ. Ռ. եւ Ա. Գավաք։ (բացի ուրբաթէ)։
10 35 32 Գուրուչ. Արն. Պէպէք. Ռ. Հիսար, Պօյաճ, Էմիրկ. Սթէն. Նէնիք. Թարապիա. Պէօյիւքտ, Մէզար. Նէնիմահալլէ։ (Ուրբաթ օրերը Քիրէճպուրնու)։
10 50 20 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Պէպէք, Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Սթէն. Նէնիք. Թարապիա, Պէօյիւքտ. Մէզարպ։
11 15 17 Պէպէք. Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Նէնիքէօյ. Թարապիա Պէօյիւքտէրէ, Նէնիմահալլէ ։

Անատոլու կէզ

1 30 3 Պէշիկթաշ, Արնաւուտքէօյ։
2 15 2 Արնաւուտքէօյ.
3 22 Արնաւուտքէօյ.
3 30 3 Գուրուչ. Արնաւուտքէօյ (Բացի ուրբաթէ) ։
9 10 20 Գապաթ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Արնաւ. (Անկից ուղղակի կամուրջ։)
10 3 Պէշիկթաշ, Օրթաք, Գուրուչ. Արնաւ.
11 29 Գապաթաշ. Պէշիքթաշ. Օրթաքէօյ, Արնաւուտքէօյ (բացի ուրբաթէ) ։
11 20 3 Պէշիք. Օրթաք. Գուրուչ Արնաւուտք
11 40 2 Պէշիք, Օրթաք, Գուր, Արնաւ. բացի ուրբաթէ)։
12 22 Պէշիկ, Օրթ. աք Արնաւ. (ուրբաթ օրը Գուրուչէշմէ)

Ասիական եզերք

2 30 19 Իւսկ. Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաչա. Պէյքօզ, Պէօյիւք. (ուրբաթ օրերը Չուպուգլու հանդիպելով)
4 34 Պէշիքթաշ, Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Արնաւ. (Ուրբաթ օրերը Արնաւ. չհանդիպելով Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաչապ. Պէյքօզ. եւ Պէօյիւք։)
9 2 Գուզկ. Պէյլէրպէյ Չէնկ. Վանիք, Ա. Հիսար, Գանլըճա, Բաչապ, Պէյքօզ (ուրբաթ օրերը Պէօյիւքտէրէ) ։
9 45 18 Գուզկ. Պէլէր. Չէնկ. Վանիք. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաչ, Պէյքօզ, Թար. Պէօյիւքտ. [ուրբաթ օրերը ժամը 10 ին Չուպուգլու հանդիպելով)
10 30 28 Վանի. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Չուպուգ. Բաչապ. Պէյքօզ, Պէօյիւքտ. (Բացի ուրբաթէ).
10 45 19 Գուզկ. Պէյլէր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլ. Բաչապահճէ Պէյքօզ։ (ուրբաթ օրերը ժամը 11ին)
11 10 23 Գուզկ. Պէյլէրպէյի, Չէնկէլք. Վանիք. Ա. Հիսար Գանլըճա, Պէյքօզ. (բացի ուրբաթէ)։
11 35 6 Գապաթ. Գուզկ, Պէյլէրպէյ, Չէնկէլ. Վանի.

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANC COMPANY ՆՈՐԹԷ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԷՆԹԱՅԼ Լոնտրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն — Անգ. Լր.		NORTHERN ASSURANCE COMPANY ՆՈՐԹԷՐՆ Լոնտրայի և Էպէրտինի ապահովութեան ընկերութիւն — Անգ. Լր.	
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,000,000	Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,000,000
Վճարեալ դրամագլուխ	250,000	Վճարեալ դրամագլուխ	100,000
Պահեստի դրամ հրդե.		Պահեստի դրամ հրդե.	
Հի ճիւղին գոյացեալ	596,000—846,000	Հի ճիւղին գոյացեալ	230,000—330,000
1872ին հրդեհի զուտ հասոյթը	794,000	Զուտ հասոյթ 1872ի	270,000

Ստորագրեալք՝ իրենց բազմաթիւ յաճախորդաց և այս քաղաքիս ընդհանուր հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենց վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրամատուն մէջ կը գտնուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ գիրութիւններ կը մատուցանեն։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումով մը, և այսպէս ապահովութեան և գիրութեան ամենամեծ ընկերութիւնն ալ իրենց աւելի մեծադրամ ապահովութիւն բարեհաջողեն ։

Գրեթէ ամեն կարգի վաճառական ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ ինչպէս Բերայի Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները գիւղերը և գաւառները ։

Գինիներու և աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Միացեալ ընկերութեանց գրասենեակը Ղալաթիոյ Բէզէստէն բարաքի մօտ Նորաշէն խան Թիւ 5 ։

Լիտոր գործակատար
Վ. Ռ. ՍՈՒԱՆ — ԱՏՐԻԱՆ Մ. ՖԻՆ

ԼՍ. ԺԻՐՕՆՏ

ԱՊԱՀՈՎԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀՐԴԵՀԻ, ԿԱՐԿՈՒՏԻ ԵՒ ԱՆԱՍՆՈՑ ԿՈՏՈՐԱԾԻ ԴԷՄ

Կապահովէ, տուներ, կարասիներ, վաճառանոցներ, վաճառքներ եւայլն եւայլն, մինչեւ անգամ փայտէ շէնքեր հրդեհի դէմ եւ անասնոց կոտորածի դէմ, չափաւոր գնով եւ չափաւոր պայմաններով թէ՛ Կ. Պոլսոյ եւ թէ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։ Վնաս մը պատահած ժամանակ, ստորագրեալն անմիջապէս կը վճարէ ճշդիւ եւ ուղղութեամբ բոլոր յանձն առած պայմանները։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեան համար պէտք է դիմել առ.
Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ համար
ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ ՊԷՊԷՐԵԶ Ի ՊԱՀՃԷ ԳԱՓՈՒ

LLOYD SUISSE

ԼՈՅՏ ՍՈՒԻՍ

Ապահովութեան ընկերութիւն ցամաքի ծովու և գետի վրայ տարուած ապրանքներու համար.
Ի ՎԻՆՏԷՐԹՈՒՐ

Կապահովէ վաճառք. դրամ եւ այլն, ծովու եւ գետի վրայ Եւրոպական Հիւսիսային եւ Օսմանեան նաւահանգիստներու եւ ամբողջ աշխարհի, եւ ցամաքի վրայ ալ երկաթուղիներով փոխադրելու վտանգաց դէմ ինչպէս նաեւ բազմաթիւ ամեն կարգ գրկուած լեցուն նամակներ եւ ծրարներ։

Աւելի մանրամասն տեղեկութեան համար պէտք է դիմել առ.

Ընդհանուր գործակալ — Գործակալ
ՀԷՐՄԱՆ ՀԷՅՊԻՆԿ Ի Ղալաթիա — ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ ՊԷՊԷՐԵԶ Պահճէ գաբու